TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2006 m. kovo 23 d. *

Byloje C-237/04

dėl 2004 m. gegužės 14 d. *Tribunale di Cagliari* (Italija) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2004 m. birželio 7 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Enirisorse SpA

prieš

Sotacarbo SpA

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. W. A. Timmermans, teisėjai R. Schintgen (pranešėjas), R. Silva de Lapuerta, P. Kūris ir G. Arestis,

* Proceso kalba: italų.

generalinis advokatas M. Poiares Maduro,
posėdžio sekretorė K. Sztranc, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2005 m. spalio 27 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Enirisorse SpA*, atstovaujamos *avvocati* G. Dore ir C. Dore,

— *Sotacarbo SpA*, atstovaujamos *avvocati* F. Angioni, D. Scano, G. M. Roberti ir I. Perego,

— Italijos vyriausybės, atstovaujamos I. M. Braguglia, padedamo *avvocato dello Stato* P. Gentili,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos V. Di Bucci ir E. Righini,

susipažinęs su 2006 m. sausio 12 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašyme priimti prejudicinį sprendimą prašoma išaiškinti EB 43, 44, 48, 49 ir kitus straipsnius, susijusius su įsisteigimo laisve ir laisvu paslaugų teikimu, taip pat EB 87 straipsnį.

2 Šis prašymas buvo pateiktas sprendžiant ginčą tarp *Enirisorse SpA* (toliau – *Enirisorse*) ir *Sotacarbo SpA* (toliau – *Sotacarbo*) dėl pastarosios atsisakymo atlyginti *Enirisorse* jos turėtų *Sotacarbo* akcijų vertę, kai ji pasitraukė iš *Sotacarbo* kapitalo.

Nacionalinis teisinis pagrindas

3 Italijos civilinio kodekso 2437 straipsnis nustato:

„Dalyviai, nesutinkantys su sprendimais pakeisti bendrovės veiklos objektus ar teisinę formą arba perkelti buveinę į užsienį, turi teisę pasitraukti iš bendrovės ir gauti praėjusių šešių mėnesių kainų vidurkio dydžio kompensaciją už savo akcijas, jei akcijos yra kotiruojamos, arba, priešingu atveju, kompensaciją, proporcingą praėjusių finansinių metų balansiniam turtui.

Dalyvavę susirinkime dalyviai turi išsiųsti pranešimą apie pasitraukimą registruotu laišku ne vėliau kaip per tris dienas nuo susirinkimo pabaigos, o nedalyvavę susirinkime – per penkiolika dienų nuo sprendimo įregistravimo įmonių sprendimų registre.

Bet kokios sąlygos, kurios panaikina teisę pasitraukti arba apsunkina jos įgyvendinimą, negalioja."

4 Pagal 1985 m. birželio 27 d. Įstatymo Nr. 351 (GURI Nr. 166, 1985 m. liepos 16 d., p. 5019, toliau – Įstatymas Nr. 351/1985) 5 straipsnį:

„1. ENI, ENEL ir ENEA leidžiama įsteigti akcinę bendrovę, kurios veiklos objektas būtų inovacinių ir progresyvių anglies panaudojimo (sodrinimas, oksidavimo technikos, suskystinimas, gazifikacija, organinė chemija ir t. t.) technologijų tobulinimas:

a) Sardinijoje įsteigiant 1985 m. kovo 9 d. Įstatymo Nr. 110 1 straipsnio m punkte numatytą tyrimų centrą;

b) projektuojant ir sukuriant įrenginius, leidžiančius įdiegti anglies panaudojimo technikos inovacijas;

c) pastatant gamyklas, skirtas naudoti anglį kitais nei oksidavimo tikslais.

2. Šiame straipsnyje numatytos akcinės bendrovės steigimo išlaidos finansuojamos iš šio įstatymo 6 straipsnyje numatytų kreditų.

<...>

4. Šio straipsnio pirmoje dalyje nurodytiems subjektams leidžiama prisidėti prie investicijų, reikalingų užbaigti pramoninę progresyvių anglies naudojimo technologijų tobulinimo projekto dalį, arba nuosavomis lėšomis, arba priemonėmis, kurios jiems bus skirtos valstybės įstatymais.

<...>"

5 Įstatymo Nr. 351/1985 6 straipsnis numato, kad „šio įstatymo taikymo išlaidos, t. y. 80 mlrd. ITL 1985 m., 90 mlrd. ITL 1986 m. ir 100 mlrd. ITL 1987 m., bus finansuojamos atitinkamai sumažinant 1985–1987 metų trimečio biudžeto Biudžeto ministerijos 1985 finansinių metų plano 9001 skyriuje numatytas biudžeto lėšas, tam panaudojant rezervinį fondą „Intervencija į Sardinijos regiono mineralinės energijos sektorių, pakeičiant jį globaliu metanizavimo planu"".

6 1999 m. gegužės 11 d. Įstatymo Nr. 140 (GURI Nr. 117, 1999 m. gegužės 21 d., p. 4, toliau – Įstatymas Nr. 140/1999) 7 straipsnio 4 ir 5 dalys nustato:

„4. ENI ir ENEL, apmokėjusios neapmokėtas akcijas, gali pasitraukti iš 1985 m. birželio 27 d. Įstatymo Nr. 351 5 straipsnio 1 dalyje nurodytos akcinės bendrovės, įsteigtos siekiant tobulinti inovacines ir progresyvias iš Sulcis anglies baseino išgautos anglies panaudojimo technologijas.

5. 4 dalyje nurodyta bendrovė per devyniasdešimt dienų nuo šio įstatymo įsigaliojimo turi pateikti naują veiklos programą dėl tolesnės jos veiklos."

7 2002 m. gruodžio 12 d. Įstatymo Nr. 273 (įprastas GURI Nr. 293 priedas, 2002 m. gruodžio 14 d., toliau – Įstatymas Nr. 273/2002) 33 straipsnis nurodo:

„Siekiant užtikrinti *Sotacarbo* finansavimą, būtiną 1999 m. gegužės 11 d. Įstatymo Nr. 140 7 straipsnio 5 dalyje numatytai veiklos programai įgyvendinti, bendrovės akcininkai turi apmokėti dar neapmokėtas akcijas per šešiasdešimt dienų nuo šio įstatymo įsigaliojimo ir turi teisę pasitraukti su sąlyga, kad atsisakys visų teisių į bendrovės turtą ir apmokės visas dar neapmokėtas akcijas. *Sotacarbo SpA* jau išsiųsti pranešimai apie pasitraukimą pagal minėto 1999 m. gegužės 11 d. Įstatymo Nr. 140 7 straipsnio 4 dalį gali būti atšaukti per trisdešimt dienų nuo šio įstatymo įsigaliojimo. Pasibaigus šiam terminui laikoma, kad pasitraukimas yra galutinis, o pasitraukiantis dalyvis sutiko su visomis minėtomis sąlygomis."

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

8 Įsteigta Įstatymo Nr. 351/1985 5 straipsnyje nurodyta bendrovė buvo pavadinta *Sotacarbo*. Jos trys akcininkai atitinkamai buvo valstybės įmonės (*Ente nazionale idrocarburi*, toliau – ENI ir *Ente nazionale per l'energia elettrica*, toliau – ENEL) ir valstybės institucija (*Comitato nazionale per la ricerca e lo sviluppo dell'energia nucleare e delle energie alternative*, toliau – ENEA). Taigi, kaip matyti iš šio įstatymo 6 straipsnio, *Sotacarbo* įsteigimą finansavo valstybė.

9 1987 m. ENI pervedė *Sotacarbo* 12 708 900 033 ITL sumą kaip įnašą tam, kad Sardinijoje būtų įsteigtas anglies tyrimų centras.

10 1992 m. ENI ir ENEL buvo privatizuotos ir pertvarkytos į akcines bendroves. ENI, kuri nebebuvo suinteresuota dalyvavimu *Sotacarbo* kapitale, perleido jai priklausiusias kapitalo dalis savo antrinei įmonei *Enirisorse*. Pastaroji, remdamasi Įstatymo Nr. 140/1999 7 straipsnio 4 dalimi, pasinaudojo teise pasitraukti iš *Sotacarbo* ir sumokėjo sumą, lygią dar neapmokėtų savo akcijų vertei. Kartu ji paprašė *Sotacarbo* sumokėti už šias akcijas proporcingai pastarosios bendrovės turtui.

11 *Sotacarbo* neįvykdė šio prašymo ir 2001 m. kovo 12 d. pranešė *Enirisorse*, kad per tų pačių metų vasario 12 d. vykusį neeilinį susirinkimą buvo nuspręsta panaikinti *Enirisorse* akcijas neatlyginant jų vertės.

12 *Enirisorse* pateikė ieškinį *Tribunale di Cagliari* dėl ginčijamų akcijų vertės atlyginimo. Grįsdama ieškinį, ji tvirtino, kad Įstatymo Nr. 140/1999 7 straipsnio 4 dalis jai pripažino teisę pasitraukti iš *Sotacarbo* ir kad pagal Civilinio kodekso 2437 straipsnį pastaroji turi atlyginti ginčijamų akcijų vertę.

13 Įsigaliojęs Įstatymas Nr. 273/2002, priimtas po to, kai *Enirisorse* pareiškė ieškinį, o kalbant konkrečiau, šio įstatymo 33 straipsnis, paskatino *Enirisorse* pateikti prašymą šiam teismui, kad pastarasis kreiptųsi į Teisingumo Teismą su klausimu, ar, be kita ko, tokia priemonė, kaip numatyta minėto įstatymo 33 straipsnyje, yra valstybės pagalba EB 87 straipsnio prasme.

14 Pirma, manydama, kad Įstatymo Nr. 273/2002 33 straipsnis suteikė *Sotacarbo* teisę pasinaudoti subsidija, kuri turi būti vertinama pagal valstybės pagalbą reglamentuojančias EB sutarties nuostatas, ir, antra, abejodama šio straipsnio suderinamumu su vienodo požiūrio principu „rinkos ekonomikoje", *Tribunal di Cagliari* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1) Ar Įstatymo Nr. (273/2002) 33 straipsnio nuostata laikytina nesuderinama valstybės pagalba *Sotacarbo SpA* pagal EB 87 straipsnį, be to, neteisėta pagalba, nes apie ją nebuvo pranešta pagal EB 88 straipsnio 3 dalį?

2) Ar minėta nuostata prieštarauja EB 43, 44, 48, 49 ir paskesniems straipsniams, reglamentuojantiems įsisteigimo laisvę ir laisvą paslaugų teikimą?"

Dėl prejudicinių klausimų priimtinumo

Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

15 Pirmiausia *Sotacarbo* tvirtina, kad, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo nustatytus kriterijus dėl prejudicinių klausimų priimtinumo, šioje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateikti klausimai turi būti pripažinti nepriimtinais. Iš tiesų, pirmiausia prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nutartis neaprašo *Sotacarbo* bendrovės konkretaus teisinio pobūdžio, jai patikėtų viešojo intereso tikslų ar konkretaus šiai bendrovei taikomo režimo. Be to,

prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepakankamai aprašė nacionalinį teisinį pagrindą, kuriam priskiriamas Įstatymo Nr. 273/2002 33 straipsnis. Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nutartis nepateikia jokio paaiškinimo dėl ryšio tarp sutarties straipsnių, nurodytų pirmajame ir antrajame klausimuose. Be to, antrasis klausimas neturi jokios reikšmės sprendžiant ginčą pagrindinėje byloje.

16 Savo ruožtu Italijos vyriausybė ir Europos Bendrijų Komisija primena, kad, kaip matyti iš 1999 m. birželio 17 d. Sprendimo *Piaggio* (C-295/97, Rink. p. I-3735, 29–33 punktai), nagrinėdamas prašymą priimti prejudicinį sprendimą, Teisingumo Teismas neturi spręsti dėl galimos valstybės pagalbos suderinamumo su bendrąja rinka. Taigi, Teisingumo Teismas gali tik įvertinti, ar „valstybės pagalbos" sąvoka apima ginčijamą nacionalinę nuostatą. Šiomis aplinkybėmis Italijos vyriausybė mano, kad pirmojo prejudicinio klausimo dalis, kuria siekiama išsiaiškinti, ar priemonė pagrindinėje byloje yra su bendrąja rinka nesuderinama valstybės pagalba, yra nepriimtina. Komisija savo ruožtu siūlo performuluoti pirmąjį klausimą tam, kad Teisingumo Teismas galėtų tinkamai atsakyti nacionaliniam teismui. Kalbant apie antrąjį prejudicinį klausimą, Italijos vyriausybė ir Komisija mano, kad pastarasis yra nepriimtinas, nes prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenurodė aiškių motyvų, kurie jį paskatino pateikti šį klausimą.

Teisingumo Teismo atsakymas

17 Pirmiausia primintina, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką siekiant pateikti Bendrijos teisės išaiškinimą, kuris būtų naudingas nacionaliniam teismui, reikia, kad jis apibrėžtų su pateikiamais klausimais susijusias faktines aplinkybes ir teisės nuostatas arba bent paaiškintų šiuos klausimus pagrindžiančias faktines prielaidas (žr., be kita ko, 1999 m. rugsėjo 21 d. Sprendimo *Brentjens'*, nuo C-115/97 iki C-117/97, Rink. p. I-6025, 38 punktą; 2003 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Altair Chimica*, C-207/01, Rink. p. I-8875, 24 punktą ir 2004 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Carbonati Apuani*, C-72/03, Rink. p. I-8027, 10 punktą).

18 Taigi, sprendime dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikiama informacija ne tik turi leisti Teisingumo Teismui pateikti tinkamus atsakymus, tačiau taip pat suteikti valstybių narių vyriausybėms bei Suinteresuotosioms Šalims galimybę pateikti pastabas pagal Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnį. Teisingumo Teismas privalo užtikrinti, kad ši galimybė būtų suteikiama, atsižvelgdamas į tai, kad pagal minėtas nuostatas Suinteresuotosioms Šalims yra pranešama tik apie sprendimą dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą (žr., be kita ko, 1998 m. balandžio 30 d. Nutarties *Testa ir Modesti*, C-128/97 ir C-137/97, Rink. p. I-2181, 6 punktą; 1999 m. gegužės 11 d. Nutarties *Anssens*, C-325/98, Rink. p. I-2969, 8 punktą ir minėto sprendimo *Altair Chimica* 25 punktą).

19 Šioje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo sprendimas trumpai, bet tiksliai pateikia reikšmingą nacionalinį teisinį pagrindą, taip pat bylos aplinkybes ir pobūdį. Tai reiškia, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pakankamai paaiškino prašymo išaiškinti Bendrijos teisę tiek faktinį, tiek teisinį suformulavimo pagrindą ir kad Teisingumo Teismui pateikė visą informaciją, reikalingą tinkamai atsakyti į minėtą prašymą.

20 Todėl *Sotacarbo* argumentas dėl viso prašymo priimti prejudicinį sprendimą pripažinimo nepriimtinu turi būti atmestas.

21 Taigi, konkrečiau kalbant apie antrąjį prejudicinį klausimą, reikia priminti, kad Teisingumo Teismas nusprendė, jog yra būtina, kad nacionalinis teismas pateiktų minimalius paaiškinimus dėl prašomų išaiškinti Bendrijos nuostatų pasirinkimo priežasčių ir ryšio, kuris, jo manymu, egzistuoja tarp šių nuostatų ir ginčui taikomų nacionalinės teisės aktų (2000 m. birželio 28 d. Nutarties *Laguillaumie*, C-116/00, Rink. p. I-4979, 16 punktas ir minėto sprendimo *Carbonati Apuani* 11 punktas).

22 Tačiau reikia pripažinti, kad šioje byloje prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nenurodė antrajame klausime numatytų Bendrijos teisės nuostatų pasirinkimo priežasčių. Todėl jį reikia atmesti kaip nepriimtiną.

23 Galiausiai, kalbant apie pirmąjį prejudicinį klausimą, pagal nusistovėjusią teismo praktiką pagalbos priemonių ar pagalbos schemos suderinamumo su bendrąją rinka vertinimas yra išimtinė Komisijos, veikiančios kontroliuojant Bendrijos teismui, kompetencija (1991 m. lapkričio 21 d. Sprendimo *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires ir Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon*, C-354/90, Rink. p. I-5505, 14 punktas; 1996 m. liepos 11 d. Sprendimo *SFEI ir kt.*, C-39/94, Rink. p. I-3547, 42 punktas ir minėto sprendimo *Piaggio* 31 punktas). Todėl nacionalinis teismas, pagal EB 234 straipsnį pateikdamas prašymą priimti prejudicinį sprendimą, negali Teisingumo Teismo klausti apie valstybės pagalbos ar pagalbos schemos suderinamumą su bendrąja rinka (2003 m. liepos 24 d. Nutarties *Sicilcassa ir kt.*, C-297/01, Rink. p. I-7849, 47 punktas).

24 Tačiau Teisingumo Teismas taip pat ne kartą yra nusprendęs, kad per procesą pagal EB 234 straipsnį, nors jis neturi kompetencijos spręsti dėl vidaus teisės normų suderinamumo su Bendrijos teise bei aiškinti nacionalinės teisės aktus, jis vis dėlto yra kompetentingas pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui bet kokį su Bendrijos teise susijusį išaiškinimą, leidžiantį pastarajam įvertinti šį suderinamumą, kad jis galėtų priimti sprendimą savo nagrinėjamoje byloje (žr., be kita ko, 1993 m. gruodžio 15 d. Sprendimo *Hünermund ir kt.*, C-292/92, Rink. p. I-6787, 8 punktą; 2001 m. gegužės 3 d. Sprendimo *Verdonck ir kt.*, C-28/99, Rink. p. I-3399, 28 punktą; 2001 m. liepos 12 d. Sprendimo *Ordine degli Architetti ir kt.*, C-399/98, Rink. p. I-5409, 48 punktą ir 2001 m. lapkričio 27 d. *Lombardini ir Mantovani*, C-285/99 ir C-286/99, Rink. p. I-9233, 27 punktą).

25 Šiomis aplinkybėmis reikia pripažinti, kad pirmas prejudicinis klausimas yra priimtinas tik tiek, kiek nacionalinis teismas siekia išsiaiškinti, ar tokia nacionalinė priemonė, kaip antai ginčijama pagrindinėje byloje, suteikianti valstybės kontroliuojamos bendrovės dalyviams nuo bendrosios teisės nukrypstančią teisę pasitraukti iš bendrovės su sąlyga, kad jie atsisakys visų teisių į šios bendrovės turtą, turi būti laikoma valstybės pagalba EB 87 straipsnio 1 dalies prasme.

Dėl pirmojo klausimo

26 Iš karto primintina, kad taip performuluotas klausimas yra susijęs tik su EB 87 straipsnio 1 dalies išaiškinimu. Todėl nagrinėtina, ar šios nuostatos taikymo sąlygos yra įvykdytos.

27 Pirmiausia reikia patikrinti, ar *Sotacarbo* yra įmonė minėtos nuostatos prasme.

28 Šiuo atžvilgiu primintina, kad, remiantis nusistovėjusia teismo praktika, konkurencijos teisės kontekste sąvoka „įmonė" apima bet kokį ekonominę veiklą vykdantį subjektą, nepaisant jo teisinio statuso ar jo finansavimo būdų (žr., be kita ko, 1991 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Höfner ir Elser*, C-41/90, Rink. p. I-1979, 21 punktą; 1999 m. rugsėjo 21 d. Sprendimo *Albany*, C-67/96, Rink. p. I-5751, 77 punktą; 2000 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Pavlov ir kt.*, nuo C-180/98 iki C-184/98, Rink. p. I-6451, 74 punktą ir 2006 m. sausio 10 d. Sprendimo *Cassa di Risparmio di Firenze ir kt.*, C-222/04, Rink. p I-289, 107 punktą).

29 Ekonominė veikla yra bet kuri veikla, kurią sudaro prekių tiekimas ar paslaugų teikimas atitinkamoje rinkoje (1987 m. birželio 16 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, 118/85, Rink. p. 2599, 7 punktas; 1998 m. birželio 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-35/96, Rink. p. I-3851, 36 punktas; minėto sprendimo *Pavlov ir kt.* 75 punktas ir minėto sprendimo *Cassa di Risparmio di Firenze ir kt.* 108 punktas).

30 Nors galutinis šio klausimo įvertinimas priklauso nacionaliniam teismui, šioje byloje reikia pripažinti, kad, kaip rodo įvairūs Teisingumo Teismo turimi bylos dokumentai, *Sotacarbo* veikla gali būti ekonominio pobūdžio.

31 Iš tiesų, kaip teigia generalinis advokatas savo išvados 25 punkte, *Sotacarbo* užduotis, be kita ko, yra tobulinti naujas anglies panaudojimo technologijas ir teikti specializuotos pagalbos paslaugas suinteresuotoms šių technologijų tobulinimu institucijoms, valstybės įstaigoms ir bendrovėms. Tačiau ekonominė įmonės veikla ir yra būtent tokios rūšies veikla. Be to, neginčijama, kad *Sotacarbo* tikslas yra siekti pelno.

32 Priešingai nei tvirtina Italijos vyriausybė, šio vertinimo nepaneigia aplinkybė, kad *Sotacarbo* įsteigė valstybinės įstaigos ir ji finansuojama iš Italijos valstybės lėšų, kad vykdytų tam tikrą tiriamąją veiklą.

33 Iš tiesų, viena vertus, pagal nusistovėjusią teismo praktiką finansavimo būdas nėra svarbus sprendžiant, ar subjektas vykdo ekonominę veiklą (žr. šio sprendimo 28 punktą).

34 Kita vertus, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad aplinkybė, jog subjektui patikėtos tam tikros bendrojo intereso užduotys, netrukdo šią veiklą laikyti ekonomine veikla (žr. šiuo klausimu 2001 m. spalio 25 d. Sprendimo *Ambulanz Glöckner*, C-475/99, Rink. p. I-8089, 21 punktą).

35 Tai reiškia, kad aplinkybė, jog *Sotacarbo* buvo sukurta tam, kad vykdytų tam tikrą tiriamąją veiklą, priešingai nei teigia pastaroji, šiuo atžvilgiu yra nereikšminga.

36 Šiomis aplinkybėmis neatmestina, kad *Sotacarbo* vykdo ekonominę veiklą ir todėl gali būti laikoma įmone EB 87 straipsnio 1 dalies prasme.

37 Antra, reikia išnagrinėti atskiras minėtoje nuostatoje nurodytos valstybės pagalbos sąvokos sudedamąsias dalis.

38 Iš tiesų, Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, kad kvalifikavimas kaip pagalba reikalauja, jog būtų įvykdytos visos EB 87 straipsnio 1 dalyje numatytos sąlygos (žr. 1990 m. kovo 21 d. Sprendimo *Belgija prieš Komisiją*, vadinamojo „Tubemeuse", C-142/87, Rink. p. I-959, 25 punktą; 1994 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, nuo C-278/92 iki C-280/92, Rink. p. I-4103, 20 punktą; 2002 m. gegužės 16 d. Sprendimo *Prancūzija prieš Komisiją*, C-482/99, Rink. p. I-4397, 68 punktą ir 2003 m. liepos 24 d. Sprendimo *Altmark Trans ir Regierungspräsidium Magdeburg*, C-280/00, Rink. p. I-7747, 74 punktą).

39 Taigi pirmiausia turi būti valstybės įsikišimas arba įsikišimas panaudojant valstybinius išteklius. Antra, šis įsikišimas turi turėti įtakos valstybių narių tarpusavio prekybai. Trečia, juo turi būti suteiktas pranašumas pagalbos gavėjui. Ketvirta, jis turi ar gali iškraipyti konkurenciją (žr. minėto sprendimo *Altmark Trans ir Regierungspräsidium Magdeburg* 75 punktą ir 2005 m. kovo 3 d. Sprendimo *Heiser*, C-172/03, Rink. p. I-1627, 27 punktą).

40 Šioje byloje šalių pastabos daugiausia yra susijusios su trečiąja sąlyga, todėl pirmiausia reikia išnagrinėti ją.

41 Taigi, nors ieškovė pagrindinėje byloje teigia, kad Įstatymo Nr. 273/2002 33 straipsnis tiek, kiek tai susiję su *Sotacarbo,* suteikia pranašumą EB 87 straipsnio 1 dalies prasme, pastaroji, palaikoma Komisijos, mano, kad taip nėra.

42 Šiuo klausimu primintina, kad iš nusistovėjusios teismo praktikos išplaukia, jog pagalbos sąvoka apima ne tik pozityvias paslaugas, bet taip pat ir įsikišimus, kurie įvairiomis formomis palengvina prievoles, kurių našta paprastai tenka įmonės biudžetui ir kurie, siaurąja prasme nebūdami subsidijos, yra panašaus pobūdžio ir turi tokį patį poveikį (žr., be kita ko, 2001 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Adria-Wien Pipeline ir Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke*, C-143/99, Rink. p. I-8365, 38 punktą ir minėto sprendimo *Heiser* 36 punktą).

43 Šiuo atveju konstatuotina, kad Įstatymai Nr. 140/1999 ir Nr. 273/2002, kurie, kaip primena generalinis advokatas savo išvados 32 punkte, neturėtų būti vertinami atskirai, nustato schemą, nukrypstančią nuo bendrosios teisės, reglamentuojančios akcininkų teisę pasitraukti iš akcinių bendrovių, be kita ko, išplaukiančią iš Civilinio kodekso 2437 straipsnio. Iš tiesų pastarasis suteikia teisę pasitraukti tik akcininkams, kurie prieštarauja sprendimams dėl veiklos objekto ar bendrovės teisinės formos pakeitimo arba dėl buveinės perkėlimo į užsienį.

44 Taigi Įstatymas Nr. 140/1999 bendrovės *Sotacarbo* akcininkams siūlo išimtinę teisę pasitraukti mainais už dar neapmokėtų jų akcijų apmokėjimą, kuria jie nebūtų galėję pasinaudoti, jei nebūtų priimtas šis įstatymas, nes Civilinio kodekso 2437 straipsnio taikymo sąlygos pagrindinėje byloje nebuvo įvykdytos.

45 Be to, Įstatymo Nr. 273/2002 33 straipsnis atmeta galimybę atlyginti akcininkams tik tiek, kiek jie pasinaudoja šia nuo bendrosios teisės nukrypstančia teise.

46 Tačiau *Sotacarbo* atžvilgiu minėta teisė neturi būti laikoma pranašumu EB 87 straipsnio 1 dalies prasme.

47 Iš tiesų, kaip teisingai teigia Komisija, pagrindinėje byloje ginčijami nacionalinės teisės aktai nesuteikia pranašumo nei akcininkams, kurie išimties tvarka gali pasitraukti iš *Sotacarbo* negavę atlyginimo už savo akcijas, nei minėtai bendrovei, nes akcininkai gali, bet neprivalo pasitraukti iš bendrovės, net kai šiuo klausimu bendrojoje teisėje numatytos sąlygos nėra įvykdytos.

48 Iš to yra aišku, kad Įstatymas Nr. 273/2002 apsaugo *Sotacarbo* biudžetą nuo išlaidų, kurių, esant normaliai padėčiai, nebūtų buvę. Todėl šis įstatymas apsiriboja tik išimtinės Įstatymu Nr. 140/1999 minėtos bendrovės akcininkams suteiktos teisės pasitraukti išimties tvarka reglamentavimu, nesiekdamas sumažinti išlaidų, kurias ši bendrovė paprastai būtų turėjusi patirti.

49 Šiuo klausimu reikia pridurti, kad jei Įstatymo Nr. 273/2002 33 straipsnis taip pat nebūtų suteikęs teisės į atlyginimą pasitraukiant Civilinio kodekso 2437 straipsnyje nustatytomis aplinkybėmis, minėta nuostata galėtų būti laikoma pranašumu EB 87 straipsnio 1 dalies prasme. Tačiau iš Teisingumo Teismui pateiktų dokumentų neaišku, ar taip buvo šiuo atveju.

50 Kadangi EB 87 straipsnio 1 dalyje numatytos sąlygos yra kumuliacinės (žr. šio sprendimo 38 punktą), nebereikia nagrinėti, ar šioje byloje yra kiti valstybės pagalbos sąvokos elementai.

51 Taigi, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad tokie nacionalinės teisės aktai, kaip antai ginčijami pagrindinėje byloje, kurie valstybės kontroliuojamos bendrovės dalyviams suteikia nuo bendrosios teisės nukrypstančią teisę pasitraukti iš bendrovės su sąlyga, kad jie atsisakys visų teisių į šios bendrovės turtą, negali būti laikomi valstybės pagalba EB 87 straipsnio prasme.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

52 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti pastarasis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

Tokie nacionalinės teisės aktai, kaip antai ginčijami pagrindinėje byloje, kurie valstybės kontroliuojamos bendrovės dalyviams suteikia nuo bendrosios teisės nukrypstančią teisę pasitraukti iš šios bendrovės su sąlyga, kad jie atsisakys visų teisių į šios bendrovės turtą, negali būti laikomi valstybės pagalba EB 87 straipsnio prasme.

Parašai.